

LUNA MENDAX

Грем Макнілл

Мир. Це слово не мало для нього жодного значення. Локен, відколи себе пам'ятав, не знав стану існування, що міг би відповідати тому поясненню цього поняття, яке йому було надано тепер. Колись, іще тоді, коли всесвіт був раціональним, це слово слугувало талісманом, було ідеалом, до якого варто було прагнути. Завершення війни та виконання завдання, для якого і створили його та його братів. Він був одним із Легіонів

Астартес, народжений та вихований як воїн, створений у генетичних лабораторіях Імператора за допомогою забутої магії та невідомої науки.

Як істота, що знала лише, як убивати, могла розумітися на мирі? І все ж тут, у саду, Локен відчував щось близьке до нього.

У мерехтливому синьому небі сяяло тепле сонячне світло, відтворене за допомогою ентоптики на вигнутій внутрішній поверхні купола, але штучність не робила його менш приємним. За неіснуючим вітерцем пливли піктографічні хмарки, а з вправно прихованих вокс-ґраток, доданих до будови саду, лунало

щобетання птахів.

Сад складався з грубих оуслітових пластин, викладених подібно до велетенських кам'яних плит і розташованих довкруг низки квадратних мілких басейнів із кришталево чистою водою. В кам'яних басейнах розквітали лілії та яскраві квіти, що їх живила система гілок, яка виходила з резервуарів латунної вежі. Краю води ніжно торкалися папороті та плакучі дерева, і їх розташування часом пробуджувало давно забутий спогад, хоч і такий, який Локен, як виявилось, не хотів розглядати надто детально.

Він пройшов садом,

насолоджуючись тишею та теплими ароматами живих істот. Вода дзюрчала над прикрашеною композицією з гладенького каміння та лилася донизу пінистим водограєм, що падав у мініатюрне озерце з блискучими золотими рибками. Вигнуті сходишки вели до охайних рядів грядок, де вже починало проростати насіння, яке посадив Локен.

Зодягнений у довгий сірий хітон без оздоблення поверх рудувато-брунатного комбінезона з пластековими пломбами над контактними гніздами для обладунку, зі зброї він мав лише кілька садових інструментів, що

звисали зі шкіряного робочого паска. Локен ішов важкими кроками жалібника на поминках. Плечі він мав широкі, але такі згорблені, наче на них трималася вага всього світу. Обличчя мав широке та пласке; війна зробила його тупим, а зрада – безрадіним. Однак коли він оглянув зелені паростки, що випиналися з темного ґрунту до світла вгорі, на його вустах з'явився ледь помітний слід посмішки. Локенові, вирощеному для вбивства, а не для догляду, це дозволяло відчувати диво творіння. Цей всесвіт у мініатюрі квітнув завдяки його рукам.

Коли він побачив, що один куточок

грядок зеленіє геть недоречною паростю бур'янів і вкритий лискучим, наче солодка вата, схожим на тоненьку тканину павутинням, очі його звузилися. Локен зняв із паска садовий ківш; той був однозначно замалий для його руки, та працював він ним із гідною подиву делікатністю. Він міг би попросити інструментів, більш підхожих до його пост-людських габаритів, але кузні латунної вежі були зайняті виробництвом речей, важливіших за просте садове приладдя.

Як і будь-який воїн, він навчився обходитися тим, що мав.

Локен став навколішки на

пластину в кутку та прибрав
руками павутиння. Зі сховку
з'явилися потривожені
павукоподібні, і побачивши їх, він
відсахнувся. Створіння з
численними кінцівками оживили
часточку Локенової пам'яті:
страшенно виснажливу війну,
тяжко здобуті перемоги та славний
час, коли боги не воювали один з
одним.

Він не міг згадати, звідки цей
спогад, але це було цілком звичною
справою. Безумство, що мало не
поглинуло його на Ісствані-3,
залишило шрами, що повільно
загоювалися та швидко
роз'ятрювалися з гострим болем.

Павуки вдовольнилися тим, що показали ікла, а тоді відступили до своїх підземних лігвищ, а Локен відчув, як у його серці зростає ірраціональна ненависть до цих створінь.

Він заривався у ґрунт агресивними уколами, викладаючи коріння бур'янів на пластину поряд із собою та намагаючись вигнати павуків. Ця ділянка особливо сильно поросла паразитичною рослинністю, яка тепер висотувала з ґрунту корисні речовини та душила насадження, що росли там. Насіння було засіяно ще до того, як він знайшов сад, і вже одного разу зів'яло, та завдяки його терплячій турботі сад розквіт

знову, як ніколи яскравий і сповнений життя.

Попередній хранитель цього біокупола дозволив йому здичавіти, нехтуючи обов'язком обережного прополювання та догляду. З того часу він дізнався, що сестра Елліана вже давно загинула на Просперо, а її обов'язки в біокуполі так ніхто й не перебрав на себе. Цей пропуск можна було зрозуміти.

Обслуговування простору, що існував із суто естетичних міркувань, вважали б марнотратним.

А в часи війни не можна потурати ніякому марнотратству.

Локен знайшов біокупол випадково, байдуже видивляючись у вікно з броньованого скла в орбітальному човнику, що повертав його на Місяць. Дорогу назад після калібанського фіаско він провів у задумливому мовчанні, ізолювавшись від команди безіменного судна, що пробралось у царство Темних Янголів, а тоді вислизнуло, наче злодій-невдаха. Жалюгідний провал місії став для Локена важким тягарем, і довгими холодними ночами в темному серці судна він намагався примиритися зі своєю роллю в ньому. Він був воїном, що відцурався війни, людиною, що не могла назвати

своїм жодне знамено та жоден
Легіон. У глибинах свого відчаю він
вважав себе одноосібним Легіоном.
Натанієль Гарро показав йому, що
це вже не так.

Він уже не бився один, але воїни,
що билися разом з ним, були йому
байдужі. Братство його
колишнього життя тепер було
щонайбільше примарним спогадом.
Між боями не бувало такої веселої
балаканини, як між ним і Віпусом із
Торгаддоном, – лише холодні
короткі інструктажі перед місіями
та похмурі розмови про їхню
тіньову війну.

Тіньову війну, в якій він уже не
бажав брати участь.

Сидячи в задній частині човника разом із Яктоном Крузом, Локен відчував, що йому страшенно тісно та надзвичайно незручно ділити настільки обмежений простір з іншим втікачем із його Легіону. Круз відчував, що йому незатишно, та знав достатньо, щоб не порушувати Локенове усамітнення. Лише тоді, коли човник накренився, перетинаючи Затоку Слави, Локен помітив на краю Моря Спокою мерехтливий діамант біокупола. Не встиг він, моргнувши, зафіксувати селенографічні координати, як човник, заходячи на посадку до Цитаделі Сомнус, став знижуватись, і купол зник з поля

зору.

Побудована на околицях Болота Сну фортеця Безмовного Сестринства здіймалася з посіченої скелястої місцевості на північно-східному кінці великого басейну. Незчисленні стикувальні платформи цієї височезної вежі з латуні та кришталю були розташовані одна над іншою, наче лігва підводних створінь у кораловому шпилі. Судити про їхні розміри було неможливо, та Локен знав, що кожний був достатньо великим для практично невидимих чорних кораблів сестринства. На відміну від решти поверхні Місяця, поверхня Болота Сну мала блідий

рудувато-коричневий колір, що відрізнявся від відтінку будь-якої іншої з решти рівнин або гірських районів місяця.

На них чекав Дорн.

Уже приблизно знаючи про результат місії завдяки астропатичному зв'язку, примарх Імперських Кулаків, тим не менше, відірвався від демонтажу багато оздобленого палацу свого батька, щоб особисто почути кепські новини з Калібану. Локен розумів: лорд Дорн сподівався, що недосконалий астропатичний зв'язок пропустив певний тонкий нюанс у Крузовому звіті, певний знак того, що можна розраховувати

на збір Левових воїнів Калібану під знаменом Імператора.

Дорн повернеться на Терру, так нічого й не дізнавшись, а Локенові серце розривалося від того, що його доведеться розчарувати.

Локен згадав, як уперше побачив Рогала Дорна, заглибленого в розмову з Воєводою. Тоді він здавався колосальним, напівбогом, створеним так само сильним і вправним, як і сам Гор, а визнати це воїнові Місячних Вовків було нелегко. У присутності примарха, зодягненого в золоту броню та неначе вирізаного з твердої серцевини якоїсь гори, Локен відчув себе приколотим до

діагностичного столу препаратом, який прискіпливо вивчало створіння, що за мить зрозуміло про нього все.

Дорн і досі лишався тим напівбогом, але Локен бачив, що той якось... зменшився, неначе до тягаря, який він узяв собі на плечі, щосекунди додавалися нові нескінченно малі часточки. Дорнова роль Преторіанця Терри, подібна до цівки води, що за мільйони років розколює гору, була з тих, що вже зломилі б когось меншого.

Скільки часу знадобилося б, щоб зломити такого воїна, як Дорн?

Це опитування було

милосерднішим за перше, якому його було піддано. До Цитаделі Сомнус його привезли зломленою, жалюгідною істотою, безумцем, якого Натанієль Гарро викопав з руїн Ісствана-3. Тепер Локен розумів, що під час того допиту був як ніколи в житті близький до загибелі, хоча ті, хто бажав його позбутися, прийшли не з клинками, не з болтами та не з орбітальними бомбардуваннями; вони прийшли з сумнівами, страхом і підозрою.

Чи варто було йому довіряти? Чи міг хто-небудь – навіть космодесантник – пережити те, що пережив він? Чи не залишили його серед руїн їхні вороги, щоб Гарро

його знайшов? Чи не був Гарвель Локен запущеною бомбою з годинниковим механізмом, яку залишив Гор, налаштований обманом проникнути до імперських лав, лише щоб зчинити несказаний хаос у прийдешні дні? Ніхто не знав напевно, та за нього висловилися могутні люди – безперечно, Гарро та Малкадор, а також (як підозрював Локен) сам лорд Дорн. Але інші (хто саме, він так і не дізнався) оголосили його небезпекою, щонайменше потенційним шпигуном. Після цього розпочався невизначений період болю та нещастя, яким піддали його тіло та глибини його

розуму, аби знайти відповіді на ці питання.

Те, що він досі живий, не вважалось остаточним; річ була лише в тому, що його допитувачі не знайшли нічого достатньо осудного, щоб піти всупереч побажанням Регента Терри та Преторіанця Імператора в золотому обладунку.

Калібанська місія була санкціонована лордом Дорном і була... чим? Карою? Випробуванням його вірності? На кожному етапі цієї місії Локен почувався так, ніби на його голову націлено пістолет. Він розумів, як можуть розуміти лише при звичаєні до насильства люди, що Круз мав стати його

катом, якби його вірність виявилася фальшивою.

Після того, як заяви було передано Дорнові та незчисленним безликим посадовцям, Локен попрямував за моментально зафіксованими координатами до біокупола, проїхавши місячною поверхнею у величезному заіржавленому «Карго-5» повз стародавні руїни перших колоній, що з'явилися на місяці Терри, та місце, позначене знаменом з орлом, що нагадувало про якесь визначне досягнення далекої епохи.

Найперше Локена здивувало те, що купол і досі працював. Потім – те, що всередині досі процвітало

життя. Хоч він і заріс настільки, що для того, щоб повернути його хоч до якогось порядку, потрібно було б усе вирубати та випалити, в мерехтливому світлі ентоптики, що глючила, Локен відчував певний спокій. Угорі виблискували сині небеса, які розривали часточки зоряного світла та спокусливі тіні броньованого світу вгорі. Буйна зелень, що виросла до гігантських розмірів, нагадувала йому про світ, яким він колись ходив, де були вкриті пухирцями небеса та товсті вкриті листям стебла з волокнистого матеріалу. Це був світ, що носив ім'я насильницької смерті, але він зрозумів, що вже не

може його згадати.

Локен заповзвся повернути садові його колишню велич.

«Убивай заради живих і убивай заради мертвих...»

Під таким гаслом він жив колись.

Він гадав, що колись, можливо, навіть приніс присягу такого змісту. Цю мить він бачив неначе з позиції спостерігача, хоча й не знав, як таке може бути можливим. Він узагалі пережив цю мить чи це був фантомний псевдо-спогад?

До його свідомості, варто було подумати про ту мить, зітханням проникло ім'я – *Кілер*, – але для нього воно вже не мало жодного значення. Людина це була чи місце?

Локен уже не знав, та й, правду кажучи, йому вже було все одно. Колись він був убивцею, а тепер буде хранителем живого.

Павуки виповзали з темної землі, і Локен чавив їх, щойно побачивши. Деякі, відносно розумні, уникали світла та заривалися глибше, проте Локенів ківш усе одно витягував їх зі сховків і вбивав. Під ґрунтом напевно є гнізда, а йому треба разом убити й потомство павуків. Усе, крім повного знищення, просто дозволить заразі під поверхнею непомітно зростати, доки не стане запізно, щоб її спинити.

– Ти ж знаєш, що, вбивши всіх

павуків, просто успадкуєш їхню роботу? – промовив голос, що долинав з іншого боку озера з золотими рибками.

Локен підняв очі, миттю насторожившись. Той, хто говорив, стояв за тридцять метрів у тіні плакучих дерев біля озера, та відстань між ними не приглушувала його могутній голос.

– Чому ти так кажеш? – спитав він.

Фігура гостя вийшла з тіні та стала навколішки біля краю води, і Локен побачив, що вона має габарити легіонера, хоч він його й не впізнавав. Тепер обличчя для нього здебільшого були розмитими, були зібранням рис, що не мали жодного

значення, позбавлені візуальних орієнтирів, що могли б відрізнити їх одне від одного. Він навчив себе мнемотехнік, аби згадувати людей, що тепер мали якесь значення в обмеженій сфері його існування, та цей воїн не відповідав жодній із закріплених у його пам'яті ідей.

І все ж у цій фігурі було щось до безумства знайоме.

Вплетена в будову купола ентоптика блимнула, і в чорному дзеркалі води зблиснуло ідеально кругле відображення Терри. Побачивши крихітну кульку планети, Локен відчув, як його неприязнь, викликана вторгненням у його царство,

послаблюється – неначе вона нагадала йому про ідеальну колись мить, що вже не повториться.

– Павуки вбивають попелиць та інших шкідників, що пожирають рослини, – сказала людина, перестрибнувши через плаский камінь по той бік озера, вдарившись об камінь з іншого боку та широко посміхнувшись. Відображення у воді розбилося на скалки блілого світла. – Може, тобі й не подобається, як вони виглядають, – зрештою, вони не надто гарненькі, – та вони ведуть заради тебе війну, хоч ти її й не бачиш.

Людина

висловлювалася

лаконічно, та Локен помітив за цим небезпечну суть її слів, хоча, як не дивно, не відчував від неї жодної загрози.

– Я тебе знаю? – спитав Локен, встаючи від своїх трудів та витираючи бруд з колін.

– Не впізнаєш мене?

Перш ніж відповісти, Локен завагався.

– Міг би, якби ти підійшов ближче.

– Гадаю, мені вистачає нашої нинішньої близькості, – заявив гість, огинаючи басейн. Він нахилився, щоб обрати ще один приплюснутий камінь з берега озера та перевернув його в руках. Вдовольнившись його вагою, він

кинув його в бік Локена просто над поверхнею води. Камінь скакав і стрибав поверхнею озера, а потім ударився об кутасту скелю та злетів дугою в повітря.

Локен підняв руку, щоб спіймати камінь, але той ударив його по долоні та відскочив, перш ніж він зумів охопити його пальцями. Біль прийшов блискавично, та роздратовало його те, що йому не вдалося так просто проявити спритність. На шкірі в нього з'явився брудно-пурпуровий синець.

– Колись ти був швидший, – промовила людина.

– Колись я був усякий, – відповів

Локен.

– Саме так, – погодився незнайомець.

– Ти знаєш мене, однак досі не сказав мені, хто ти такий, – промовив Локен. – Якщо ти – ще один із Малкадорових «радників», то тобі слід розвернутися та піти. Подорож на Калібан я завдячую лордові Дорну, але не маю часу на Сигіллітову напівправду та хитрощі. Я більше не бажаю участі в його оборудках усередині оборудок, тож йому слід облишити посилати по мене своїх лакеїв. Хоча мені принаймні слід бути вдячним, що цього разу він послав легіонера. – Він посилає смертних, аби ті

спробували осягнути розум легіонера? – сказала людина, хитнувши головою на знак того, як її веселить подібна думка. – Вони ж насправді зовсім нас не розуміють, чи не так? Але, щоб заспокоїти тебе, скажу: я тут не для того, щоб тебе викликати, і я не радник, хоч уже й поділився своєю часткою бойової мудрості. Ці вислови можна було б назвати болтерними шпильками.

Цей дотеп, схоже, розвеселив людину, і вона розсміялася вголос, хоча Локена неясні відповіді незнайомця почали дратувати. Він повісив лопатку на пасок і пішов стежкою, що вела до сходів, вирізаних у скелях водограєм.

– Уже йдеш? – спитав прибулець, рухаючись паралельною стежиною.

– Якщо ти навіть не хочеш сказати мені своє ім'я, то я не зацікавлений у продовженні цієї дискусії.

– Хіба моє ім'я справді настільки важливе?

Локен зупинився в кінці сходів. Він вважав, що *має* знати ім'я цієї людини, і знати його для нього справді було важливо. Здавалося, від цього відкриття залежить чимало.

– Як я можу тобі довіряти, якщо не знаю твого імені?

– Ти вже його знаєш. Чому я маю повідомляти його тобі знову?

– Я його не знаю, – сплюнув Локен,

стиснувши кулаки. Він був беззбройний, але воїни Легіонів не потребували зброї, якщо йшлося про вбивство.

– Знаєш, – промовила людина. – Ти просто забув.

– Тоді забув з гарної причини.

– Ні, – сказала людина. – З дуже негарних причин. Це був єдиний спосіб вижити на Ісствані-3, але ти вже не на Ісствані-3. Воєвода спробував повбивати нас там, але йому це не вдалося. Ну, принаймні вбити одного з нас.

Ентоптика знову блимнула, і щось у нижній частині склепіння купола згасло, бризнувши іскрами. Вони полилися на воду, згасаючи під час

падіння, покриття купола стало прозорим, і на поверхні озера знову з'явилося відображення Терри.

– Ти був на Ісствані-3? – спитав Локен, коли фігура вийшла на світло від поверхні озера.

Коли риси обличчя цієї людини, досі невпізнанні, перетворилися на риси його брата з колишнього життя, серце йому стисла холодна рука.

– Я й досі там, – сказав Тарік Торгаддон.

Вони сіли на кряжі з видом на озеро – двоє братів, розділених бездонною затокою жалю та смертності, – однак Локен

почувався так, ніби з часу їхньої останньої розмови не пройшло ані хвилики. Торґаддон оперся спиною на поставлений прямо плаский камінь, увінчаний серповидною аркою, та почав смикати за нитку, що звисала з його одягу, і чим більше він за неї смикав, тим більше вона тягнулася.

– Як тобі тут? – спитав Локен.

Торґаддон знизав плечима.

– Це ти мені скажи, як тобі тут.

– Я бачив, як ти... Я бачив, як ти загинув, – сказав Локен. – Тебе вбив Маленький Гор.

– Атож, гадаю, так і було, – промовив Торґаддон, потягнувши вниз комірець свого одягу та

помацавши іншою рукою шию. Кінчики пальців від цього почервоніли, і Торґаддон злизав з них кров. – Однак могло бути й гірше.

Від такої комічної заяви Локенові захотілося розсміятися.

– Куди вже, – спитав він, – гірше?

– Ну, я ж тут, хіба ні? – відповів Торґаддон. – Розмовляю з тобою.

– А як само таке можливо? Мертві не піднімаються з могил.

– Мені згадується, ніби щось таке було на місяці Давіна, – відзначив Торґаддон.

– Напевно, – погодився Локен. – Я, власне, ніби пам'ятаю, як витягував твою нещасну дупу з болота, коли

тебе тягла донизу купка мертвяків.

– От бачиш? Нині смерть уже не так заважає, як колись.

– Притримай язика, – порадив Локен. – Я не знаю, що змусило битися мерців чумного місяця. Може, патогенний організм або якийсь мозковий паразит.

– Та ну тебе, ти ж насправді в це не віриш, – промовив Торґаддон. – Мабуть, знову перечитав отих Зіндерманнових старих книжок?

– Може, я в те й не вірю, та я знаю, що люди, яким відтяли голову, не встають і не починають розгулювати та говорити з давніми друзями.

– Визнаю, це ще та загадка, –

погодився Торґаддон.

Локен простягнув руку, щоб торкнутися Торґаддонової руки, і кінцівка, за яку він узявся, на дотик видалася такою ж реальною та твердою, як і його власна. Він відчув грубу тканину братового одягу з мішковини та гідну капкана силу в мускулатурі під нею. Коли він прибрав руки, вони були чорні від попелу, і він витер їх об траву.

– Я й досі на Ісствані-3? – спитав Локен. – Я теж там загинув? Гарро мене вбив чи я й досі сам, досі *Цербер*?

– Цербер?

Локен знічено хитнув головою.

– Бойовий псевдонім, який я,

здається, вигадав собі сам.

– Охоронець потойбічного світу, – сказав Торґаддон. – Гадаю, досить влучно.

– Я думав, ти вже точно про це знатимеш.

– Я знаю те саме, що й ти, – відповів Торґаддон. – А твої знання... сказати б, уривчасті?

До Локена раптом дійшло.

– Ага, отже, ти – витвір моєї уяви? Якийсь спогад, який воскресив мій ушкоджений розум.

– Можливо, – погодився Торґаддон.

– Ви, люди правильні, любите себе карати.

– Карати?

Торґаддон кивнув і нахилився

вперед. Локен відчув їдкий запах братової крові та задушливого пороху розтروщених частин будівель, змішаний із хімічним смородом вибухових речовин і запахом війни, що відгонила паленим металом. Він судомно вдихнув – знову пережив момент свого пробудження, коли він був у пастці під тисячами тон уламків і дивувався, як це він досі живий.

– Чому ще ти став би про мене думати, як не для того, щоб покарати себе? – запитав Торгаддон, пильно вдивляючись йому просто в душу. – Ти допустив мою загибель. Ти дивився, як Аксіманд відтинає мені голову, і ти

Його не зупинив. Він убив твого найближчого бойового брата, а ти не відстежив його і не вбив за скоєне. Як ти можеш називати себе моїм другом, поки цей зрадливий покидьок іще дихає?

Локен силоміць здійнявся на ноги та відійшов від Торґаддона, а тоді став біля краю водоспаду та втупився у воду за сорок метрів унизу. Падіння його, може, і не вбило б, але скелі на дні були схожі на загострені зуби напівзануреного левіафана і напевно зламали б йому чимало кісток. Скільки часу пройде, доки хтось сюди прийде та знайде його тут? Достатньо довго, щоб вода почервоніла від його крові?

Достатньо довго, щоб він помер?

– Я хотів відстежити їх усіх. Я хотів убити їх усіх до одного, – нарешті сказав він. – Але... дороги з Ісствану не було. Всі були мертві. Я застряг на світі смерті.

– Можу відзначити, що ці мертві усе ж піднялися, – мовив Торґаддон.

– Я... Я на якийсь час збився з пуття, – вів далі Локен так, наче не почув Торґаддона. – Мене настільки захопила потреба вбивати, що я перестав розуміти, що саме мені потрібно вбивати.

– Тоді з'явився Гарро та повернув тебе.

Локен кивнув.

– Він переконав мене, що я досі маю

певний обов'язок, певний несплачений борг, але я був створений не для такої битви. Я не можу битися в тіні, Таріку. Якщо ми збираємося побороти Воєводу, то це необхідно здійснити відкрито. Щоб його збороти, необхідно його *бачити*, щоб про це знали всі.

Торґаддон підвівся та пригладив одяг. З рукава в нього досі звисала нитка, що тягнулася.

– Ти сказав: «якщо» ви поборете Воєводу, – промовив Торґаддон. – Не думаєш, що це можна здійснити? – Ти був Місячним Вовком, Таріку, – сказав Локен, проводячи рукою по обличчю: його накрила величезна хвиля втоми. – Ти незгірш за мене

знаєш, що він – найнебезпечніша людина в Галактиці. Не з доброго ж дива Воєводою зробили Гора, а не кого-небудь з інших. Він – найкращий у тому, чим займається, а займається він тим, що робить зі своїх ворогів трупи.

– Тож це означає, що вам *не слід* із ним битися?

Локен хитнув головою.

– Ні, звісно, з ним потрібно битися.

– Просто це маєш робити не ти?

– Що ти маєш на увазі?

Торґаддон зігнував Локенове питання, розвів руки та розвернувся на місці, щоб охопити весь сад.

– Ти створив тут чудеса, Гарві, –

промовив Торґаддон. – Саме таким я його й пам'ятаю.

– Що саме?

Торґаддон схилив голову набік і спантеличено подивився на нього.

– Ти справді цього не бачиш?

– Чого не бачу? – спитав Локен, втомлюючись від постійного ухиляння Торґаддона.

– Це місце... Ти не впізнаєш те, що тут побудував?

– Ні.

– Шістдесят Три Дев'ятнадцять? – промовив Торґаддон так, ніби виманював спогад, як виманюють із нірки боязку тварину, улещуючи її та обіцяючи їжу. Локен опустив очі на сад і тепер побачив, який він

насправді: мілкі квадратні басейни, оточені вимощеними плитами доріжками, плакучі дерева та яскраві квіти, зібрані край води. Здійнялася пам'ять, і він судомно вдихнув, коли вона на повну силу врізалася в надломлені зв'язки його розуму.

Коли він прийшов сюди вперше, нічого з цього не існувало. Замкнений біокупол був заплутаним, зарослим безладом, що мав такий вигляд, ніби для його приборкання потрібна група вогнеметників або руйнівників. Та Локен перебудував його, вирізавши волокнисті маси помираючої рослинності та викинувши її за

межі купола. Працюючи у своєму бойовому обладунку по кілька днів поспіль, він виграв безнадійну битву з буйними заростями бур'янів і неконтрольованим розростанням повзучих рослин. І він повернув сад до життя, користуючись буром для створення свердловин, щоб вирізати гігантські кам'яні плити з Моря Спокою, та зтягуючи їх усередину, щоб прокласти доріжки навколо викопаних ним ставків.

Усе, що тепер існувало в цьому куполі, було справою його рук, і тепер, побачивши це, він зрозумів, чому кожна дрібничка була до болю знайома.

– Водний сад, – вимовив Локен. Очі йому затуманилися від сліз. – Тут я і приніс Морнівальську присягу.

– А ти пам'ятаєш, у чому запрягся? – спитав Торґаддон, поклавши Локенові руку на плече. – Ти зобов'язався служити Імператорові більше, ніж усім примархам. Боронити істину Імперіуму Людства, яке зло на нього б не напало. Рішучо опиратися всім ворогам, стороннім і внутрішнім.

– Пам'ятаю, – сказав Локен.

– Ти запрягся бути вірним Морнівалю до кінця життя, – промовив Торґаддон.

– Морніваль розпався, – заявив

Локен. – Езекіль і Аксіманд про це подбали.

– Чудово, тоді ідеалам Морнівалю.

Локен кивнув.

– Це була остання мить, коли я відчував, що ми на порозі чогось неймовірного.

Торгаддон погодився:

– Атож, так і було. А тепер, коли ти про це знаєш, ти знаєш, що не можеш тут залишатися.

Локенів розум запалав усім тим, що сталося після тієї миті: війна на Вбивстві; кров, пролита через непорозуміння на рідному світі інтерексів; жах Давіна; розправа над Авретійською Технократією; і, врешті-решт, страшна зрада на

Ісствані-3. Він знав усе це, він завжди це знав, але знайшов спосіб переховувати це десь у глибинах свого розуму.

Локен опустився на одне коліно, приголомшений сплеском пригніченої пам'яті.

– Я все це пам'ятаю, – прошепотів він. – Я цього не хотів. Я намагався забути, та, схоже, не годен.

– Це наче трупи на дні моря, – сказав Торґаддон. – Може, вони були прив'язані до якорів або брил, але все якимось чином пішло шкереберть, і ці трупи спливають на поверхню. Ми й не знали, що вони весь час там були, але бачимо їх тепер.

Локен здійняв очі на Торґаддона, який подав йому руку.

– Ти надто довго ховався тут і брехав самому собі, Гарві. Тобі час вертатися на цю війну незалежно від того, битимешся ти в тіні чи на денному світлі. Наразі Імперіум має недругів і там, і там. Тобі доведеться спуститися на дно та подивитися, наскільки там похмуро, і попереджаю: перш ніж усе закінчиться, дійсно стане дуже похмуро.

Локен узяв Торґаддона за руку і дозволив велетневі підвести себе на ноги.

– Я ж тобі казав – я не створений для такого бою, – мовив він.

– Ти створений для будь-якого бою,
– сказав Торґаддон. – Ти це знаєш, і
тобі потрібно перестати думати
так, ніби Імперіум у халепі. Ти –
Місячний Вовк, а немає істоти
більш небезпечної за загнаного у
глухий кут вовка.

– Отже, ти гадаєш, що нас загнано у
глухий кут?

– Гаразд, може, це був і не
найкращий вираз, – визнав
Торґаддон. – Але ти знаєш, про що я.
Сильні вороги бачать твою
слабкість. Це їх спокушає, і саме
тоді вони приходять по тебе. Тож
що робити?

– Не показуватиму їм слабкість.

– А ще краще не бути слабким, –

промовив Торґаддон. – Будь сильним. Пам'ятаю, Воєвода дещо колись казав – знаєш, ще до того, як усе зійшло на пси. Він казав, що людина владна лише над дією, а не над плодами дії. Опануй свої дії, Гарві. Пам'ятай, що коли справи здаються зовсім кепськими, ти можеш лише робити те, що вважаєш правильним на той час.

Локен почув торохтіння повітряних шлюзів з дальнього боку купола.

– Мені час іти, – сказав Торґаддон, знову простягнувши руку.

Локен поглянув на подану руку, та поки не став за неї братися.

– Ти справді тут чи це просто мій

розум намагається переконати мене зробити щось, що я маю зробити?

– Не знаю, – зізнався Торґаддон. – Обидва пояснення видаються неправдоподібними, але що я знаю? Мені ж голову відтяли.

– Не жартуй, Таріку, – сказав Локен.
– Не зараз.

– Не знаю, що тобі й сказати, Гарві, – промовив Торґаддон, раптово посерйознішавши. Це

перетворення бентежило не менше за все інше, що недавно пережив Локен. – Я ж не можу так просто все розжувати та до рота вкласти. Я начебто справжній, але, гадаю, після смерті зі мною сталося щось

жахливе.

– Після смерті? – перепитав Локен. –

Що б могло бути гірше за смерть?

– Ще не знаю, – сказав Торґаддон. –

Але гадаю, що повернути це назад можеш тільки ти.

Локен почув, як до них наближаються кроки; різкий дзенькіт броньованих чобіт указував на те, що наближається ще один легіонер. Він озирнувся на доріжку, побачив на плитах довгу широкоплечу тінь і заплющив очі. Йому хотілося, щоб це все було сном, але він знав, що це надто вже реально та надто вже жахливо, щоб від цього так просто відмахнутися. Коли він відкрив очі, Тарік зник,

якщо він узагалі існував насправді. Локен зробив такий видих, ніби йому перед цим перехопило дух на цілу вічність: воїн, зодягнений у бойовий обладунок кольору сталевого пилу без позначок Легіонів, зайшов за ріг. Яктон Круз, колись відомий як людина, знехтувана Місячними Вовками, а тепер – один із Мандрівних Лицарів Малкадора, кивнув Локенові на знак поваги та привітально підняв руку.

Локен повторив його жест і сказав:
– Крузе, що тебе привело до саду?
– Тебе викликали, – промовив Круз.
– І цього разу тобі потрібно відповісти.

– Хто мене викликає?

– Малкадор, – відповів Круз так, ніби жодних інших викликів і бути не могло.

– Тоді я прийду, – сказав Локен.

– Справді? – перепитав Круз, неначе здивувавшись Локеновій відповіді.

– Так, – запевнив Локен, нахилившись, щоб підняти сплющений камінь край водограю.

– Дай-но мені хвильку.

Він кинув камінь над озером, задоволено посміхаючись, поки той стрибав і скакав по воді, а потім рикошетом повернувся до центру ставка та впав у відображення безцінної третьої планети Сонячної системи.

Круз спостерігав за траєкторією каменя з зацікавленим виразом обличчя.

– Що то було? – нарешті запитав він.

– Те, що якимось робили ми з Торгаддоном на берегах озера у водному саду, – промовив Локен. – Він ніяк не міг цього навчитися, та мені постійно вдавалося кидати каміння далі за всіх інших.

Круз кивнув, хоча Локенова відповідь не мала для нього жодного значення.

– Що то в тебе на руці? – спитав знехтуваний.

Локен опустил очі та всміхнувся, побачивши на долоні жовтіючий синець у вигляді горбатого місяця.

- Нагадування, – сказав Локен.
- Нагадування про що?
- Про те, що я досі не зробив, – відповів Локен.